

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Beslissing op bezwaar Inleidend verzoek tot het houden van een referendum over raadsvoorstel Toekomstbestendige Zaanse Schans

Gevraagd besluit

1. a. Het bezwaarschrift van advocatenkantoor Stibbe namens de initiatiefnemers van het Actiecomité 'Hou de Zaanse Schans Open!' gericht tegen het besluit van de raad van 22 mei 2025 (2025/9421897) om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerp raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen overeenkomstig het advies van de externe hoorcommissie gegrond te verklaren
b. het bestreden besluit te herroepen en
c. het inleidend verzoek tot het houden van een referendum in te willigen.
2. Het raadsbesluit Toekomstbestendige Zaanse Schans te schorsen (niet verder uit te voeren) tot de raad hierover nader besluit.
3. In te stemmen met het verzoek van de bezwaarmakers tot het vergoeden van gemaakte proceskosten aan bezwaarmakers.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum bij raadsbesluiten

Besluiten inzake bezwaar- en beroepsprocedures worden op grond van artikel 3 lid 1 onder a van de referendumverordening uitgezonderd voor een referendum.

Kernverhaal

Op 16 juni 2025 heeft advocatenkantoor Stibbe namens de initiatiefnemers van het Actiecomité 'Hou de Zaanse Schans Open!' een bezwaarschrift ingediend gericht tegen het besluit van de gemeenteraad van 22 mei 2025 (2025/9421897) om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerp-raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen. Hiermee is besloten om de procedure tot het houden van een referendum niet verder voort te zetten.

Op 10 juli 2025 heeft de gemeenteraad besloten over de behandeling van het bezwaarschrift (2025/9514063). Hierbij is onder andere besloten dat de externe bezwarencommissie van Zaanstad het bezwaar zou behandelen, de informele aanpak wordt toegepast, de raadsgriffier wordt gemandateerd voor proceshandelingen en de stadadvocaat wordt ingeschakeld om de gemeenteraad te vertegenwoordigen in deze bezwaarprocedure bij de externe bezwarencommissie.

De externe bezwarencommissie heeft op 11 september jl. zitting gehouden. Op 6 oktober is het daaruit voortvloeiende advies aangeboden aan de afdeling Juridische Zaken. De externe commissie adviseert het bestreden besluit te herroepen en het inleidend verzoek tot het houden van een referendum in te willigen.

Als de gemeenteraad dit advies opvolgt zal het besluit om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerpbesluit raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen worden herroepen en het inleidend verzoek worden ingewilligd. Hiermee wordt overgegaan naar de volgende fase van het aanvragen van een referendum, het zogenoemde definitief verzoek (artikel 9 Referendumverordening Zaanstad 2022).

Tevens wordt er besloten hoe om te gaan met het raadsbesluit Toekomstbestendige Zaanse Schans. De uitvoering van dit raadsbesluit wordt geschorst tot de raad hierover nader besluit. Dit kan plaatsvinden wanneer een definitief verzoek tot het referendum wordt afgewezen of na plaatsvinden van het referendum.

Aanleiding

De externe bezwarencommissie die het bezwaarschrift tegen het besluit van de gemeenteraad van 22 mei 2025 (2025/9421897) om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerpbesluit raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen heeft behandeld heeft advies uitgebracht. De gemeenteraad, als bevoegd orgaan, moet nu een besluit nemen op het bezwaarschrift, gelezen het advies van de externe bezwarencommissie.

Beoogd resultaat

Het besluiten op het bezwaarschrift gericht tegen het besluit van de gemeenteraad van 22 mei 2025 (2025/9421897) om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerpbesluit raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen. De werking van het raadsbesluit Toekomstbestendige Zaanse Schans gedurende het verdere verloop van het referendumproces te schorsen.

Kader

- Hoofdstuk 6 van de Algemene wet bestuursrecht "Algemene bepalingen over bezwaar en beroep";
- Verordening organisatie griffie en ondersteuning raad 2014;
- Verordening op de behandeling van bezwaarschriften Zaanstad;
- Referendumverordening Zaanstad 2022.

Argumenten en afwegingen

Op 16 juni 2025 heeft advocatenkantoor Stibbe namens de initiatiefnemers van het Actiecomité 'Hou de Zaanse Schans Open!' een bezwaarschrift ingediend gericht tegen het besluit van de gemeenteraad van 22 mei 2025 (2025/9421897) om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerpbesluit raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen. Hiermee is besloten om de procedure tot het houden van een referendum niet verder voort te zetten.

De externe bezwarencommissie heeft op 11 september jl. zitting gehouden. Op 6 oktober is het daaruit voortvloeiende advies aangeboden aan de afdeling Juridische Zaken.

De externe commissie adviseert:

- 1) Bezwaarmakers ontvankelijk te verklaren in hun bezwaar;
- 2) Het bestreden besluit te herroepen en het inleidend verzoek tot het houden van een referendum over het ontwerp raadsbesluit "Toekomstbestendige Zaanse Schans" in te willigen;
- 3) Het verzoek om een vergoeding van proceskosten toe te wijzen.

De stadsadvocaat heeft de gemeenteraad vertegenwoordigd in de procedure en is daarom ook gevraagd om een reactie op het advies. De stadsadvocaat heeft aangegeven de conclusies van het advies van de externe commissie navolgbaar te vinden. Wel merkt zij ten aanzien van de onderbouwing van het advies twee zaken op, namelijk:

- 1) De nadere reactie die per brief d.d. 10 september 2025 is gegeven wordt niet genoemd in het feitenoverzicht en daarmee samenhangend ook niet de argumentatie die daarin en tijdens de hoorzitting door de stadsadvocaat naar voren is gebracht.
- 2) De uiteenzetting die wordt gegeven in het advies onder "beoordeling bezwaargronden" behoeft nuancering. Uit de jurisprudentie volgt namelijk dat de gemeenteraad bij de toepassing van artikel 3 van de referendumverordening beoordelingsvrijheid toekomt bij het beoordelen van een verzoek tot het houden van een referendum (zie ABRvS 23 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1402 en Rb. Noord-Holland 21 december 2017, ECLI:NL:RBNHO:2017:11154). In het kader van die beoordelingsvrijheid geldt dat een rechter marginaal toetst en daarmee alleen beoordeeld of de gemeenteraad in redelijkheid tot de beslissing heeft kunnen komen. De achtergrond van deze terughoudende

toets door een rechter is met name de democratische legitimatie van de gemeenteraad. Of een besluit referendabel is of niet, is namelijk ook altijd politiek en bestuurlijk van aard (zie Rb. Noord-Nederland, 16 december 2014, ECLI:NL:RBNNE:2014:6442 en Rb. Amsterdam 11 juli 2002, ECLI:NL:RBAMS:2002:AE5181). Voorgaande laat onverlet dat artikel 3 onder K van de referendumverordening ziet op de mogelijkheid om een inleidend verzoek tot het houden van een referendum af te wijzen op grond van 'zwaarwegende belangen' en die afweging stand dient te houden (zie Rb. Noord-Holland 21 december 2017, ECLI:NL:RBNHO:2017:11154)."

Indien de gemeenteraad het advies van de hoorcommissie opvolgt zal het besluit om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerpbesluit raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen worden herroepen. Dit betekent dat de gemeenteraad een nieuw besluit op het inleidend verzoek moet nemen. De commissie adviseert de gemeenteraad om het inleidend verzoek wel in te willigen. Als de raad daartoe besluit wordt er overgegaan naar de volgende fase van het aanvragen van een referendum, het zogenoemde definitief verzoek (artikel 9 Referendumverordening Zaanstad 2022). Het definitief verzoek richt zich op het raadsvoorstel Toekomstbestendige Zaanse Schans met inachtneming de aangenomen amendementen. (Kiesgerechtigde) inwoners van Zaanstad worden zes weken in de gelegenheid gesteld om een ondersteuning te geven voor het referendum. Deze gelegenheid zal zowel digitaal als op papier beschikbaar zijn op door de gemeente voorziene ondersteuningsformulieren. Indien binnen zes weken na 28 november (dag na besluitvorming beslissing op bezwaar) door ten minste 4% van de kiesgerechtigden een (geldige) ondersteuningsverklaring wordt ingediend is aan de voorwaarden voldaan. In de eerste raadsvergadering na afloop van de termijn, te weten 29 januari 2026 neemt de gemeenteraad een besluit over het houden van een referendum.

Gevolgen Raadsbesluit Toekomstbestendige Zaanse Schans

De referendumverordening schrijft voor dat indien een inleidend verzoek tot referendum bij een concept-raadsbesluit wordt ingewilligd de amendementen en moties in stemming worden gebracht en het raadsvoorstel niet. Doordat het inleidend verzoek niet was ingewilligd is er destijds besloten over het raadsvoorstel. Het raadsvoorstel is met inachtneming van amendementen aangenomen. Hiermee heeft het college de opdracht gekregen het raadsbesluit uit te voeren.

Met voorliggend besluit wordt voorgesteld de uitvoering van het raadsbesluit Toekomstbestendige Zaanse Schans te schorsen. Dit is dezelfde werkwijze als wanneer een, spoedeisend raadsbesluit voor een referendum wordt geagendeerd, dan schorst ook de uitwerking van het raadsbesluit.

Met voorliggend besluit wordt voorgesteld de uitvoering van het raadsbesluit Toekomstbestendige Zaanse Schans te schorsen. Dit is dezelfde werkwijze als wanneer een, spoedeisend raadsbesluit voor een referendum wordt geagendeerd, dan schorst ook de uitwerking van het raadsbesluit.

Draagvlak

Een beslissing op bezwaar is onderdeel van een juridische procedure. Het ordentelijk afhandelen van een dergelijk verzoek heeft draagvlak.

Daarnaast is deze afhandeling conform de door de gemeenteraad vastgestelde verordening.

Aansluiting externe ontwikkelingen

Als de gemeenteraad instemt met het raadsvoorstel zal overgegaan worden tot de volgende fase van het aanvragen van een referendum. Inwoners worden dan in de gelegenheid gesteld om een ondersteuning te geven voor het referendum. In januari zal de gemeenteraad dan een besluit nemen over het houden van een referendum. Deze zal niet samen kunnen vallen met de gemeenteraadsverkiezingen vanwege de organisatorische procedures die moeten worden gevolgd.

De uitvoering van raadsvoorstel Toekomstbestendige Zaanse Schans zal gedurende deze periode moeten worden geschorst.

Financiële consequenties

Niet van toepassing.

Juridische consequenties

Beslissing op bezwaartermijn is onderdeel van een juridische procedure, met dit besluit wordt het bezwaarschrift afgehandeld.

Indien de gemeenteraad het advies van de bezwarencommissie volgt wordt het inleidend verzoek ingewilligd en wordt er overgegaan naar de volgende fase van het aanvragen van een referendum, het zogenoemde definitief verzoek (artikel 9 Referendumverordening Zaanstad 2022).

Als de gemeenteraad besluit het bezwaarschrift ongegrond te verklaren blijft het eerdere besluit in stand. De bezwaarmakers kunnen tegen dat besluit in beroep gaan bij de rechtbank door het indienen van een bezwaarschrift binnen zes weken.

Communicatie/vervolgtraject

De bezwaarmakers zullen worden geïnformeerd over het besluit zoals genomen door de gemeenteraad.

Indien het raadsvoorstel wordt aangenomen dan zal de referendumverordening worden opgevolgd en de fase starten om tot een definitief verzoek te komen. De initiatiefnemers zullen daarover worden geïnformeerd en tevens zal op de website van Zaanstad hierover worden gecommuniceerd.

Raadsbesluit

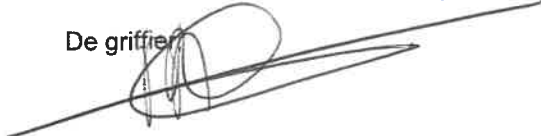
De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. a. Het bezwaarschrift van advocatenkantoor Stibbe namens de initiatiefnemers van het Actiecomité 'Hou de Zaanse Schans Open! gericht tegen het besluit van de raad van 22 mei 2025 (2025/9421897) om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerp raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen overeenkomstig het advies van de externe hoorcommissie gegrond te verklaren
b. het bestreden besluit te herroepen en
c. het inleidend verzoek tot het houden van een referendum in te willigen.
2. Het raadsbesluit Toekomstbestendige Zaanse Schans te schorsen (niet verder uit te voeren) tot de raad hierover nader besluit.
3. In te stemmen met het verzoek van de bezwaarmakers tot het vergoeden van gemaakte proceskosten aan bezwaarmakers.

In de vergadering van 27 november - 2025

De griffier

Met inachtneming van het
aangenomen amendement.

Conform de [machtiging tekenbevoegdheid raadstukken](#) is dit besluit alleen ondertekend door griffier.

25A98 Amendement Beslissing op bezwaar

De gemeenteraad van Zaanstad, in vergadering bijeen op 27 november 2025, over het Raadsvoorstel Beslissing op bezwaar Inleidend verzoek tot het houden van een referendum over raadsvoorstel Toekomstbestendige Zaanse Schans

Besluit het gevraagd besluit aan te passen naar het volgende beslispunt:

Het bezwaarschrift van advocatenkantoor Stibbe namens de initiatiefnemers van het Actiecomité 'Hou de Zaanse Schans Open! gericht tegen het besluit van de raad van 22 mei 2025 (2025/9421897) om het inleidend verzoek voor een referendum over het ontwerp raadsbesluit 'Toekomstbestendige Zaanse Schans' niet in te willigen in afwijking van het advies van de externe hoorcommissie ongegrond te verklaren en daarmee het bestreden besluit in stand te laten.

Hans Kuijper, ROSA